

Årsrapport 2016

Södermalms stadsdelsnämnd

Rapport från
Stadsrevisionen

Nr 12, 2017

Dnr 3.1.2-36/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Södermalms stadsdelsnämnd

Årsrapport 2016 för Södermalms stadsdelsnämnd

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av
Södermalms stadsdelsnämnds verksamhet under 2016.

Revisorerna har den 16 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och
överlämnar den till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast
den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Södermalms stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett överskott om 12 mnkr i förhållande till budgeten efter resultatöverföringar. Det verksamhetsmässiga resultatet bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Under året har granskningar skett, bl.a. hur nämnden säkrar ett tryggt boende inom äldreomsorgen och nämndens styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn. Vissa brister har noterats men de är inte av sådan omfattning att de väsentligt påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens verksamhet.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms ha varit tillräcklig. Arbetet med riskanalys och internkontrollplan är tillräckligt. Under året har granskningar skett av bl.a. stadens ekonomisystem, utbetalningar till externa utförare avseende HVB-hem, kontoanalys, lönerutiner med fokus på faktorer som påverkar löneskulden samt kundfaktureringsavseende barnomsorgsavgifter. Vissa brister har noterats men de är inte av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter/rekommendationer i föregående års granskningar. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda avser bl.a. rutiner gällande intern kontroll avseende förekomsten av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatri och säkerställande av att det för förtroendekänsliga poster finns underlag med deltagare och syfte samt att korrekt momsavdrag görs.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	3
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	3
3	Intern kontroll	5
4	Bokslut och räkenskaper	7
5	Uppföljning av tidigare års granskning	7
	Bilaga 1 - Årets granskningar	8
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rerekommendationer	12
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	16

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden den 8 april 2016 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016.

Granskningsledare har varit Helena Lind och Åsa Linge vid revisionskontoret och Annika Hansson vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att Södermalms stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att budgethållningen har varit tillräcklig och att det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt genomförd granskning under året.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	2 601,5	2 605,2	-3,7	0,1 %	-9,7
Intäkter	396,8	413,9	17,1	4,3 %	15,7
Verksamhetens nettokostnader	2 204,7	2 191,3	13,4	0,6 %	6,0
Avskrivningar	15,0	14,9	0,1	0,7 %	-0,8
Internräntor	2,4	2,4	0,0	0,0 %	1,0
Driftbudgetens nettokostnader	2 222,1	2 208,6	13,5	0,6 %	6,2
Justerat netto, efter resultat- överföringar	-	2 210,1	12	0,5 %	2,9

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med +12 mnkr i förhållande till budgeten efter resultatöverföringar. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

De största avvikelserna återfinns inom verksamhetsområdena äldreomsorg (+3,5 mnkr), stöd och service till personer med funktionsnedsättning (+2,6 mnkr) och ekonomiskt bistånd (+2,6 mnkr).

Enligt nämndens redovisning beror överskottet inom äldreomsorgen främst på färre antal boende i vård- och omsorgsboende än vad som budgeterats. Inom verksamhetsområdet äldreomsorg redovisar nämndens utförare i egen regi dock ett sammantaget budgetunderskott om 8,1 mnkr inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Överskottet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning förklaras genom att kostnader för insatserna gruppboende och daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har varit lägre än förväntat.

Överskottet inom ekonomiskt bistånd förklaras främst genom att antalet bidragshushåll fortsätter att minska inom Södermalms stadsdelsnämnd.

Inom verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder redovisas ett underskott om 1,2 mnkr, vilket till största delen beror på att antalet feriearbeten har varit fler än budgeterat.

Sammantaget redovisar nämndens resultatenheter ett överskott för år 2016 om 2,3 mnkr, varav 1,5 mnkr tillförs resultatfonden. Resultatfonden uppgår till 18,6 mnkr vid utgången av 2016.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	34,4	27,2	7,2	20,9%	4,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0 %	1,0
Nettoutgifter	34,4	27,0	7,2	20,9%	5,9

Av tabellen framgår att nämndens utfall avviker med 7,2 mnkr i förhållande till budgeten. De största avvikelserna återfinns för tillgänglighetsinvesteringar (+4,1 mnkr), större parkinvesteringar (+2,7 mnkr), klimatinvesteringar (+1,4 mnkr) samt inventarier och maskiner (-1,4 mnkr). Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna främst på att en del projekt kommer att slutföras under 2017. Nämnden har begärt ombudgetering om totalt 8,2 mnkr.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämnden bedömer i verksamhetsberättelsen att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål har uppfyllts. Vidare bedömer nämnden att 14 av 23 verksamhetsmål har uppfyllts helt och att resterande åtta verksamhetsmål har uppfyllts delvis.

Gällande verksamhetsmål ”Stockholm är en tillgänglig stad för alla” baseras måluppfyllelsen till stor del på resultat från brukarundersökningar inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. För fyra av nio indikatorer har nämndens resultat försämrats något jämfört med 2015 och nämndens årsmål för dessa indikatorer uppnås endast delvis. Det försämrade resultatet gäller brukares upplevelse av bemötande, delaktighet samt inne- och utemiljö. Nämndens samlade bedömning av verksamhetsmålet är att det är delvis uppfyllt.

Verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet” bedöms av nämnden uppfyllas delvis. Resultatet baseras till stor del på brukarundersökningar inom äldreomsorgen och där ses för vissa indikatorer ett sämre resultat jämfört med 2015 och för vissa ett bättre resultat. En utmaning för nämnden är kontinuiteten inom hemtjänsten där årsmålet inte nås och där resultatet har försämrats jämfört med 2015.

Nämnden bedömer verksamhetsmål ”Inomhusmiljön i Stockholm är sund” som helt uppfyllt. Revisionskontorets bedömning är dock att nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen inte ger en tillräcklig grund för bedömning av verksamhetsmålet. Detta då det saknas indikatorer och aktiviteter kopplade till såväl verksamhetsmålet som det underliggande nämndmålet. Vidare framgår av nämndens analys främst att förbättringsåtgärder inom området är pågående.

Gällande sjukfrånvaro har nämnden för 2016 ett utfall om 7,9 procent och har därmed inte nått sitt årsmål om 6,5 procent. Jämfört med utfallet för 2015 (8,4 procent) har sjukfrånvaron dock minskat något. Nämnden arbetar för att minska sjukfrånvaron genom bl.a. månatliga individuella uppföljningar, gruppverksamhet och förebyggande insatser. Nämnden följer upp både långtidssjukskrivningar och upprepade korttidssjukskrivningar.

Revisionskontoret noterar att Skolinspektionens tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms kommun under våren 2016

visade att det finns brister vad gäller anmälningar till huvudman avseende signaler om kränkande behandling. Nämnden har tagit fram en rutin för att tydliggöra hur anmälningsplikten ska fullgöras samt arbetat med implementering av densamma. Under 2017 planeras vidare utbildning inom förskoleenheterna.

Revisionskontoret har genomfört en granskning av tryggt boende inom äldreomsorgen, se *bilaga 1*. Sammanfattningsvis bedöms nämnden arbeta för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras. Delar som behöver utvecklas är dock säkerställande av att individuppföljningar sker i samtliga ärenden samt dokumenteras.

Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn samt ekonomiska konsekvenser för staden, se *bilaga 1*. Sammanfattningsvis bedöms nämnden inte ha en helt tillräcklig styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn. Nämnden bedöms inte heller ha en helt tillräcklig uppföljning av de ekonomiska konsekvenserna. Delar som behöver utvecklas är t. ex. individuppföljning, avtalsuppföljning, seriositetskontroller av utförare samt samverkan för att öka information och kunskap kring gode mäns ansvar.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den

verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har i huvudsak fastställt mätbara och uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra sker årligen.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom verksamhetsområdet äldreomsorg, där nämndens utförare i egen regi redovisar ett sammantaget budgetunderskott om 8,1 mnkr inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. 4,5 mnkr av underskottet kan härledas till ett av nämndens vård- och omsorgsboenden. Stadsdelsförvaltningen bedömer att beläggningsgraden är en avgörande faktor till budgetunderskottet och planerar att se över lokalanvändningen avseende berörda boendeenheter.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter avseende driftbudgeten har varit god under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader före resultat- överföringar	2 198,9	2 224,2	2 208,6	15,6	0,7 %
Justerat netto, efter resultat- överföringar	2 198,9	2 223,8	2 210,1	13,7	0,6 %
Netto- investeringar	34,4	34,4	27,2	7,2	20,9 %

Revisionskontorets granskning av nämndens system för intern kontroll visar att nämndens arbete med riskanalys och internkontrollplan är tillräckligt. Nämnden fastställde systemet i samband med verksamhetsplanen för 2016. Nämndens uppföljning av internkontrollplanen redovisas i bilaga till verksamhetsberättelsen för 2016. 2016 års kontrollområden har omfattat tillhandahållande av trygghetslarm, upprättande av förändringsplaner i ärenden gällande ekonomiskt bistånd, hantering av betalkort samt hantering av löneutbetalningar. Uppföljningen visar att kontroller har genomförts enligt plan. Några mindre avvikelser samt åtgärder för dessa redovisas i uppföljningen.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll, *se bilaga 1*. Dessa omfattar stadens ekonomisystem, utbetalningar till externa utförare avseende HVB-hem, kontoanalys, lönerutiner med fokus på faktorer som påverkar löneskulden samt kundfaktureringsavseende barnomsorgsavgifter. Vissa brister har noterats men dessa är inte av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll. Dock rekommenderas nämnden att förbättra rutinerna bl.a. för dokumentation av kontroller av behörigheter och uppföljning av loggar avseende ändringar av attestbehörighet i ekonomisystemet.

I *bilaga 1* sammanfattas revisionskontorets granskningar med bedömningar och lämnade rekommendationer.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, *se bilaga 2*.

Uppföljningen visar att nämnden delvis har beaktat revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda avser bl.a. rutiner gällande intern kontroll avseende förekomsten av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatri och säkerställande av att det för förtroendekänsliga poster finns underlag med deltagare och syfte samt att korrekt momsavdrag görs.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Tryggt boende inom äldreomsorgen (nr 6, 2016)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av tryggt boende inom äldreomsorgen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsdelsnämnderna arbetar för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras i enlighet med intentionerna i budgeten för 2016. Granskningen har omfattat äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Södermalm, Norrmalm och Hägersten-Liljeholmen.

Granskningen visar att stadsdelsnämnderna säkerställer att behov av tryggt boende hos stadens äldre tillgodoses genom alternativa insatser. Stadsdelsnämnderna arbetar även med förebyggande insatser och information. Det finns dock vissa skillnader i stadsdelsnämndernas arbetssätt för att säkra behovet av tryggare boende hos äldre.

Stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är kända men bedöms inte fullt ut utgöra ett stöd i handläggningen och arbetet med de individuella behovsbedömningarna. Granskningen visar vidare att det saknas ett stöd för bedömning vid handläggning av boende- respektive trygghetsinsatser för äldre med andra behov än enbart omsorgsbehov, t.ex. personer med påtagliga psykiska funktionsnedsättningar, missbruksproblematik och hemlöshet.

Granskningen av enskilda ärenden visar att den äldre informeras och ges möjlighet att ansöka om andra insatser vid avslag av ansökan om särskilt boende. Däremot har revisionskontoret inte kunnat verifiera att uppföljning har gjorts av de insatser som satts in vid avslag av ansökan om särskilt boende i samtliga ärenden.

Den sammanfattande bedömningen är att Södermalms stadsdelsnämnd arbetar för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras. Stadsdelsnämnden bör dock säkerställa att individuppföljningar sker i samtliga ärenden samt dokumenteras.

Ensamkommande flyktingbarn (nr 7, 2017)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av om ansvariga nämnder har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn samt ekonomiska konsekvenser för staden. Granskningen har omfattat socialnämnden, överförmyndarnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Södermalm.

Granskningen visar att ansvaret mellan nämnderna i huvudsak är tydligt. Nämnderna har en fungerande samverkan och informationsöverföring via stadsövergripande nätverk. Däremot finns det behov av att tydliggöra de gode männens ansvar. De gode männens samverkan med socialtjänsten upplevs inte alltid fungera. Granskningen visar att majoriteten av de ensamkommande barnen inte fått en regelbunden uppföljning från stadsdelsnämnderna. Nämnden ska överväga vården var sjätte månad. Det har inte skett för samtliga ensamkommande barn i Södermalm stadsdelsnämnd. Granskningen visar vidare att det inte utförs någon systematisk och aktiv avtalsuppföljning samt seriositetskontroll av utförare av boenden.

Staden återsöker de kostnader som uppstår i samband med omsorg av ensamkommande barn hos Migrationsverket. Nämnderna har information om kostnadsutfall per barn. Det finns dock en viss osäkerhet om när och hur mycket medel som staden kommer att återfå av de statliga ersättningarna som återsökts hos Migrationsverket. Därutöver bedömer de granskade stadsdelsnämnderna att den statliga ersättningen inte helt täcker handläggningskostnader.

Den sammanfattande bedömningen är att Södermalm stadsdelsnämnd inte har en helt tillräcklig styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn. Nämnden bedöms inte heller ha en helt tillräcklig uppföljning av de ekonomiska konsekvenserna. Stadsdelsnämnden rekommenderas att säkerställa att individuppföljningen efterlever lagkrav och Socialstyrelsens föreskrifter, exempelvis avseende regelbundna besök där barnet vistas. Nämnden rekommenderas även att införa aktiv avtalsuppföljning och systematiska seriositetskontroller av utförare i enlighet med Stockholms stads program för upphandling och inköp samt att stärka kontrollen i återsökningsprocessen i syfte att förbättra den interna kontrollen. Tillsammans med överförmyndarnämnden rekommenderas

Södermalm stadsdelsnämnd att samverka för att öka information och kunskap kring gode mäns ansvar.

Intern kontroll

Granskning av stadens ekonomisystem Agresso

År 2012 beslutade kommunfullmäktige att stadens ska implementera ett kommungemensamt ekonomisystem. Ett kommungemensamt ekonomisystem ska bland annat öka möjligheterna till övergripande styrning samt utveckling av redovisningen. Ekonomisystem Agresso M4 driftsattes på stadens förvaltningar den 4 maj 2015.

Syftet med granskningen är att bedöma nivån av intern kontroll avseende systemet Agresso.

Inom förvaltningen finns det ansvariga utsedda för att hantera Agresso. Ekonomisystemet omfattas i nämndens riskanalys och det utförs avstämningar mellan Agresso och försystem samt kontroll av finansiell information i Agresso.

Granskningen visar att det finns fungerande rutiner för tilldelning av behörigheter. Däremot saknas dokumentation för kontroll av behörigheter. Det sker heller ingen uppföljning av loggade förändringar av attestbehörighet. Det framkommer även att nämnden har flertalet användare i systemet som inte varit inloggade inom 90 dagar, dvs. inte är frekventa användare.

Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen för Agresso vara i huvudsak tillräcklig. Nämnden rekommenderas att bedriva en aktiv behörighetsadministration, dokumentera kontroller av behörigheter samt upprätta en rutin för uppföljning av loggar avseende ändringar i attestbehörighet.

Granskning av lönerutin med fokus på löneskulden

En granskning har genomförts av om den interna kontrollen är tillräcklig avseende rutiner för att minimera risken för att löneskulder uppkommer. Granskningen visar bland annat att det genomförs kontroller innan löneutbetalning sker, det finns rutiner om löneskulder uppstår samt att området ingår i nämndens internkontrollplan. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende faktorer som påverkar löneskulden i huvudsak är tillräcklig.

Kontoanalys (uppföljning av tidigare noterade brister och rutiner för manuella utbetalningar)

En uppföljande granskning har genomförts av brister och rutiner för manuella utbetalningar som noterats i samband med föregående års granskning av transaktioner av ekonomisk eller förtroendekänslig betydelse. Granskningen visar inga brister rörande de manuella betalningarna samt att det finns rutinbeskrivningar med angivna kontroller för dessa utbetalningar. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende manuella utbetalningar i huvudsak är tillräcklig. Nämnden rekommenderas dock att ge instruktioner om var kvitton ska förvaras så att detta blir tydligt och att de förvaras på ett sådant sätt att krav på arkivering av räkenskapsinformation enligt Kommunal Redovisningslag säkerställs. Vidare att säkerställa att informationen om de krav som gäller på underlag som utbetalas via lön samt för förtroendekänsliga poster förtydligas inom förvaltningen.

Utbetalning till externa utförare (HVB)

En granskning har genomförts av om den interna kontrollen är tillräcklig i samband med utbetalning av ersättningar till externa utförare inom HVB (hem för vård eller boende). Granskningen visar bland annat att det finns individavtal i de fall avtalsdatabasen inte har bedömts lämplig samt att samtliga stickprov avseende fakturerade kostnader stämmer med överenskomna villkor. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende utbetalningar och ersättningar till de externa utförarna är tillräcklig.

Granskning av kundfakturering avseende barnomsorgsavgifter

En granskning har genomförts av kundfakturering avseende barnomsorgsavgiften. I granskningen ingick servicenämnden och samtliga stadsdelsnämnder. Granskningen visar att nämnden har utsedda köhandläggare för hanteringen av barnomsorgsavgiften. Nämnden upprättar och följer upp avbetalningsplaner längre än sex månader. Det saknas dock en rutin för att följa upp ej följda avbetalningsplaner och obetalda fakturor. Nämnden har tydliga riktlinjer och rutiner för uppsägning av plats. Den sammantagna bedömningen är att den interna kontrollen av kundfakturering avseende barnomsorgsavgifter är i huvudsak tillräcklig.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rerekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2014	Behörighetsrutiner i Agresso Nämnden rekommenderas att säkerställa att det finns aktuella attestkort som i alla delar stämmer överens med attestlistor samt att behörighetsblanketter finns upprättade för samtliga aktiva användare. Vidare bör nämnden säkerställa att det inte görs några manuella korrigeringar på attestkort och behörighetsblanketter.		X		Vid uppföljning i samband med bokslutet för 2016 uppges att attestkort ännu inte har upprättats för personer som har attesträtt i inköpssystemet men som inte har det i ekonomisystemet. Det gäller i huvudsak förskolan där beställning ofta görs av annan person än den med attesträtt.	2017
P 3/ 2015	Förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre Nämnden bör utveckla sin styrning av förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre. Både långsiktig och kortsiktig planering är utvecklingsområden, liksom systematiken i uppföljning och utvärdering. Informationsspridningen av de aktiviteter som finns för äldre i ordinärt boende är även ett utvecklingsområde.	X			En enhet inom avdelningen äldreomsorg, enheten för förebyggande arbete, kommer från och med 1 januari 2017 att ha i uppdrag att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre. En stab har inrättats direkt under stadsdelsdirektören där finns en verksamhetscontroller för äldreomsorg. Meningen är att ett nära samarbete mellan verksamhetscontroller och avdelningen för äldreomsorg ska sätta fokus på strategisk planering och uppföljning avseende bland annat detta område.	2016
ÅR 2015	Förekomsten av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatri Nämnden bör säkerställa att avstegsdokument och individuellt avtal upprättas för samtliga avsteg mot ramavtal. Vidare bör nämnden säkerställa tillförlitligheten i redovisningen vad gäller kontering av verksamhet.		X		Förvaltningen upprättar tilläggsavtal, dvs. individuella avtal utifrån stadens mallar för avtal, när avsteg mot ramavtal sker. Rutiner för att förbättra den interna kontrollen kommer att utvecklas under 2017.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2015	Avtalstrohet och internkontroll inom stadsmiljö Nämnden bör upprätta rutiner som säkerställer att upphandlingslagstiftningen följs samt att stadens riktlinjer efterlevs. Nämnden bör tillse att beställningar dokumenteras och att offerter, avtal m.m. diarieförs eller på annat sätt hålls ordnade så att de enkelt kan återfinnas. Vidare rekommenderas nämnden att vid direktupphandlingar till större belopp teckna avtal. Nämnden bör löpande utföra seriositetskontroller av befintliga entreprenörer eller konsulter under avtalsperioden.	X			Förvaltningen avser öka kunskapen och förbättra arbetssätten genom att göra tätare uppföljningar kring avtalstrohet och seriositetskontroll. Under 2016 har ett antal kontroller gjorts. Därtill har ett antal kontroller gjorts löpande av förvaltningens jurist. Ekonomifunktionen har tagit fram en rutin och har löpande uppföljning av avtal förvaltningen följer ingångna avtal. Härutöver har förvaltningen gjort en avtalsuppföljning på stadsmiljös inköp under perioden januari – november år 2016. I denna uppföljning framkom att köp har skett utifrån upphandlade avtal.	2016
ÅR 2015	Behörighetsrutiner för eHälsokort Nämnden bör se till att behörighetsadministrationen fungerar i alla led vilket bl.a. omfattar en rutin för personal som avslutar eller ändrar sin anställning samt rutin för systematisk uppföljning och kontroll av behörigheter.	X			Ett förslag till rutin har tagits fram och kommer att implementeras i berörd verksamhet.	2016
ÅR 2015	Utbetalning av försörjningsstöd Nämnden bör se över rutinen för uppföljning av bankkontonummer och se över rutinen för behörighet och attest vid frånvaro.	X			Enheten har två behöriga attestanter och någon av dessa ska alltid vara på plats. Vidare är mottagaren av försörjningsstöd ansvarig för att korrekt bankkontonummer uppges. På grund av banksekretessen har förvaltningen ingen möjlighet att följa upp bankkonton.	2016
ÅR 2015	Återsökning av assistansmedel från försäkringskassan för utförare i egen regi och hantering av LASS-kostnader Nämnden bör upprätta rutiner som säkerställer en fullständig kontroll av serviceförvaltningens vidarefakturerings av LASS-kostnader.		X		Södermalms stadsdelsförvaltning sparar ner fakturaunderlagen i särskilda filer per brukare. Förvaltningen har dock för avsikt att utveckla en metod som möjliggör att informationen samlas på ett och samma ställe för att enklare kunna följa eventuella avvikelser per månad.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2015	Intäktsredovisningen Nämnden bör säkerställa att rutinbeskrivningarna är aktuella och göra en översyn av hyrorna i särskilda boenden.		X		Rutinbeskrivning har ännu inte setts över, men detta planeras att ske. Översyn har gjorts i samband med delår 2016.	2017
ÅR 2015	Analys av transaktioner på konton av ekonomisk eller förtroendekänslig betydelse Nämnden bör säkerställa att det för förtroendekänsliga poster finns underlag med deltagare och syfte samt att korrekt moms-avdrag görs. Nämnden bör vid konsultköp säkerställa att avtals-referens samt period för utförande anges på fakturorna.		X		Utifrån resultatet av stickprov vid den uppföljande granskningen 2016 bedöms att nämnden behöver förtydliga till verksamheterna vilka krav som gäller avseende underlag till förtroendekänsliga poster. Vid uppföljningen i samband med bokslutet för 2016 uppges att anvisningarna ska uppdateras utifrån stadens centrala rutiner. Förvaltningen har gjort en efterkontroll i november 2016 och då noterat en del brister, främst kopplat till moms.	2017
ÅR 2015	Lönstillägg/ob/jour/beredskap Nämnden bör upprätta skriftliga rutinbeskrivningar av lönehanteringen eller komplettera internkontrollen av lönehanteringen.	X			Intern kontroll av lönehantering görs. På förvaltningens intranät finns tydliga länkar till stadens rutinbeskrivningar av lönehanteringen.	2016
ÅR 2015	Efterlevnad av stadens regler för redovisning Nämnden bör säkerställa redovisningen av investeringar.	X			Förvaltningen går igenom tveksamma poster i redovisningen och för om till investering, när redovisningsreglerna så kräver. I samband med bokslutet 2015 fanns det inte några poster som avsåg investering på driften. Komponentavskrivning tillämpas.	2016
ÅR 2016	Kontoanalys, uppföljning samt manuella betalningar Nämnden bör säkerställa att informationen om de krav som gäller på underlag som utbetalas via lön samt för förtroendekänsliga poster förtydligas inom förvaltningen. Vidare att instruktioner ges om var kvitton ska förvaras så att detta blir tydligt och att de förvaras på ett sådant sätt att krav på arkivering av räkenskapsinformation enligt Kommunal Redovisningslag säkerställs.					2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
P 6 2016	Tryggt boende inom äldreomsorgen Nämnden bör säkerställa att individuppföljningar sker i samtliga ärenden samt dokumenteras.					2017
P 7 2016	Ensamkommande flyktingbarn Nämnden rekommenderas att säkerställa att individuppföljningen efterlever lagkrav och Socialstyrelsens föreskrifter, exempelvis avseende regelbundna besök där barnet vistas. Nämnden rekommenderas även att införa aktiv avtalsuppföljning och systematiska seriositetskontroller av utförare i enlighet med Stockholms stads program för upphandling och inköp samt att stärka kontrollen i återsökningsprocessen i syfte att förbättra den interna kontrollen. Tillsammans med överförmyndarnämnden rekommenderas Södermalm stadsdelsnämnd att samverka för att öka information och kunskap kring gode mäns ansvar.					2017
ÅR 2016	Granskning av stadens ekonomisystem Agresso Nämnden rekommenderas att bedriva en aktiv behörighetsadministration, dokumentera kontroller av behörigheter samt upprätta en rutin för uppföljning av loggar avseende ändringar i attestbehörighet.					2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig

finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppfoljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.